

PROBITAS 2002

II-nd Year
No.5
August 2002
Sebiş-Arad
Timișoara
România

Multicultural supplement edited by participants at the Inter-operational Project for Regional and Euro-Regional Journalism 2nd Edition Sebis Arad

Piatra, lumina și taina

La numai câțiva kilometri de Buteni, în pragul serpentinelor ce duc spre Gurahonț și, mai departe, spre Brad, pe partea dreaptă a șoselei, privirea călătorului e atrasă de o coastă de deal de o stranie luminozitate.

Dealul Groșilor, cum aveam să aflăm că se numește locul, găzduiește, de mai bine de douăzeci de ani, devenind una cu ele, cinci închipuirii megalitice dăltuite, în anii '80, de sculptorul român Mihai Buculei, într-o neverosimilă încercare de a lega *Pământul*, cu trecutul și istoria lui omenească, de *Lumina Divină*, forțată să străpungă fantele săvârșite în piatră de artist, spre a trimite dinspre strămoși viitorimii un mesaj ce pare a fi creat pentru a rămâne, de-a pururi, sub pecetea tainei.

Că așa stau lucrurile o dovedește destinul bizar al acestei *rezervații de sculptură*. Prin însăși vrerea autorului, după cum ne mărturisea Ioan Motrea - primarul din acea vreme a Buteni-ilor și omul care, prin sprijinirea trup și suflet a acestei inițiative artistice, și-a aflat, în chiar ea, împlinirea propriei vieți și a propriei biografii spirituale -, trebuia să fie lăsată în voia naturii. Aduse de la zeci de kilometri distanță și suite pe deal cu eforturi ce păreau, adesea, a trece cu mult dincolo de puterile omenești, odată dăltuite și modelate de sculptor, transformate în bizare *ferestre, trepte, altare, fântâni și ființe* pregătite să plece spre *lumea de dincolo*, blocurile imense de piatră - acum, opere de artă - erau menite, dintru început, a fi lăsate în voia devoratoare a Pământului și a Cerului, a vânturilor și a ploilor, a vegetației neostoite, care, an de an, să le strângă în cleștele expansiunii ei de clorofilă, să le sugrume, spre a le restitui, într-un sfârșit, Mumei Natură, care le-a zămislit cu milenii în urmă. De aici, de la această metafizică stupefiantă a proiectului, nedumerirea că nici un panou publicitar, nici un indicator sau vreun alt firesc semn nu vestește călătorului prezența straniuului *sit de sculpturi* de lângă Buteni. De aici, uimirea că nici o împrejurare, delimitare sau gard nu protejează spre a limita accesul la plămăuirile de stâncă de pe deal. De aici, trăirile neobișnuite și rezonanțele astrale pe care le resimte cel ce se încumetă să suie coasta abruptă a Dealului Groșilor, pentru a ajunge în prejma zămislirilor lui Mihai Buculei. Și, tot de aici, împrejurarea că nimeni, sau aproape nimeni dintre localnici, nu-și mai amintește istoria genezei și devenirii acestui loc de taină. Ca și cum lucrarea Timpului asupra Memoriei s-ar fi împlinit deja !

Tocmai de aceea, întâlnirea noastră cu Ioan Motrea, omul esențial ale cărui merite nu sunt foarte diferite de acelea ale artistului el însuși, a avut ceva din miracolul „programat” să se petreacă, poate peste sute și mii de ani, pe Dealul Groșilor. Memoria uluitoare, capacitatea ieșită din comun de a rememora detalii aproape de filigran, expresivitatea evocărilor, tonul de o blândete ce sugera o adâncă împăcare cu sine și cu lumea și, mai cu seamă, lumina strălucitoare a ochilor, aprinși și iluminați încă din prima clipă a întrevedrii noastre, l-au transformat, în numai câteva minute, pe Ioan Motrea într-o ființă neverosimil vorbitoare, desprinsă, parcă, din *pietrele* lui Mihai Buculei. De puține ori ne-a fost dat să întâlnim, în aceste locuri, oameni de o asemenea, covârșitoare și fascinantă, putere de a vorbi despre fapte și întâmplări care le-au marcat decisiv destinul, care, mai mult, i-au atras și pe cei din jur, pe localnici, în săvârșirea lor, spre a dăru, apoi, roadele muncii comune celor ce vor veni după plecarea din lumea aceasta a făptuitorilor !

E greu de spus dacă Ioan Motrea e, într-un fel, *ultimul mohican*, care cunoaște, până în cele mai mici amănunte, istoria nașterii și dăinuirii sculpturilor de pe Dealul Groșilor de lângă Buteni.

Dar, cu siguranță, el este unicul dintre oamenii locurilor care și-a lăsat sufletul și spiritul dăltuite în închipuirile de piatră prin care, dimineată de dimineată, trece Lumina, ca o punte între negura Istoriei și taina viitorului ce stă să vină...

MARIAN ODANGIU

Dealul Groșilor

Strange links

Through the sculptures from the Grosilor Hills, the artist tried to make a connection between the past and the present time.

Even those masterpieces are not finished yet, and they are still waiting for the warm hands of the author to finish them, they have the powerful expressively.

Almost all sculptures are called *Windows* to different things from the past.

And what else can a *window* suggest but to be opened, to communicate, to make a connection, to link ?

The artist's footprints covered the whole field while he was looking for the perfect place to put his works.

He consisted in finding the places where the light falls, no matter if it is dawn or sunset, in such an interesting way that the sculptures receive colors and life.

Everything is surrounded in a way by mystery, the whole place actually sends you in the past.

That is probably what Mihai Buculei wanted when he chose that place. It is not only because it is beautiful, but also is near a historical place called Vatra Dacică Șindioara, which is also the name of one of the sculptures.

These masterpieces have a wonderful purpose, to transform a wonderful history in an amassing contemporary work.

If you are lucky and your steps lead you to Buteni you'll see somewhere over a field a "bridge" is not an usual one, its special because on the other side is the past.

DALINA BORCAN
„Tibiscus” University Timișoara